

ВІЛЬНЕ СЛОВО

XXVIII-ий РІК НОВОГО ВИДАННЯ /Н-р 21-22/ Листопад 2017 р./ ГАЗЕТА ЗАСНОВАНА 1949 р.

Культурно-просвітницький часопис Союзу українців Румунії

У номері:

- Симпозіум «Румунсько-українські відносини» ▶ стор. 2
- Нації вмирають не від інфаркту... ▶ стор. 3
- 80 років тому – на захист рідної мови ▶ стор. 4
- З добром Вас, вельмишановні ювіляри! ▶ стор. 5
- Зустріч синів села Луг над Тисою ▶ стор. 6
- 145-та річниця Богдана Лепкого в Клужі ▶ стор. 7
- «Свято осені» – в дошкільнят Лугожу ▶ стор. 8
- Наші на фестивалі «Доля» (Київ) ▶ стор. 9
- Перші феміністичні нюанси ▶ стор. 10
- «Юні українські таланти в Румунії» ▶ стор. 11
- Закарпатці – в Тіміському повіті ▶ стор. 12
- Національна нарада наших освітянців ▶ стор. 13
- «Мій кращий друг врятував мені життя» ▶ стор. 14
- День української писемності та мови ▶ стор. 15
- Осінь – в українському дитсадку ▶ стор. 16

Богдан ТОМЕНЧУК

НЕ В ТИХ СТРІЛЯЛИ СНАЙПЕРИ...

Ще навіть біль нестерпний не притих –
Знов сиплять сіллю по незшитих ранах.
Не в тих стріляли снайпери, не в тих
На гнівом переповнених майданах.

Свята їх пам'ять – зрілих, молодих,
Та як потонем в словесах і планах,
Не в тих стріляли снайпери, не в тих
На Світлом переповнених майданах.

Я знаю, Боже, так казати гріх.

Та видно по трибунах і екранах –

Не в тих стріляли снайпери, не в тих
На гнівом переповнених майданах.

Міжнародний симпозіум «Румунсько-українські відносини. Історія і сучасність»

На туристичному курорті Тишнад Сатумарського повіту, в готелі Маріса 26-28 жовтня пройшов VIII-й випуск Міжнародного симпозіуму «Румунсько-українські відносини. Історія і сучасність». Його організаторами виступили Сатумарська філія Союзу українців Румунії, за фінансове сприяння Союзу українців Румунії в партнерстві з Повітовим музе-

ем Сату-Маре, Ужгородським національним університетом, Західним університетом імені Васіле Голдіша з міста Арад, Сатумарською філією СУР, Чернівецьким Благодійним фондом «Суспільні ресурси та ініціативи» та Чернівецьким Національним Університетом імені Юрія Федьковича.

Взяли участь у симпозіумі науковці, культурні діячі та представники Міністерства освіти Румунії, вищих навчальних закладів, музейних закладів, громадських організацій, благодійних фондів, загальноосвітніх шкіл Румунії та України, представники Союзу українців в Румунії, місцевої влади та ЗМІ.

Упродовж двох днів пленарні дискусії пройшли у двох секціях: «Історія та історіографія» та «Міжнародні відносини - Культурна антропологія - Лінгвістика». Учасники мали нагоду також послухати виступи фольк-гурту «Віднова» з Ужгороду, до складу якого входять Ганна Шміляк (вокал), Арсен Бабиченко (гітара) та місцеві народні артисти.

«Головною метою симпозіуму є зміцнення румунсько-україн-

ських відносин, відкрити, показати та розвивати хороші стосунки між науковцями двох країн, Румунії та України. Це співробітництво важливе, тому що лише таким чином можемо вирішувати спільні проблеми. Взяли участь багато науковців, але й культурних діячів, вчителів. Тематика, обговорена на цьому симпозіумі, відкрила нові питання, які треба досліджувати для того, щоб розвивати наше співробітництво. Симпозіум показав високий науковий рівень завдяки представленим доповідям на різні цікаві теми, навколо яких велися жваві дискусії. Було багато, багато інших цікавих доповідей, які будуть видані у збірнику з однойменною назвою «Румунсько-українські відносини. Історія і сучасність». Слід уточнити, що на офі-

ційному відкритті симпозіуму, як, до речі, на всіх подіях, організованих СуР, був присутній голова СуР, депутат Микола Мирослав Петрецький, який виступив за те, щоб відносини між двома народами розвивалися, та сказав, що його підтримка буде помітна у всіх наших подіях», - ствердила голова Сатумарської організації Союзу українців Румунії Люба Горват:

Михайло Зан, професор Ужгородського національного університету, ствердив, що це була дуже корисна зустріч: «Було дуже приємно поставити, як кажуть, певні крапки над "і" у цих історичних екскурсах. Тому ця конференція цікава. Дуже приємно, що це відбулося у черговий раз. Це такий момент, коли ми не лише спілкуємось по своїх темах, по своїх екскурсах та дослідженнях, але й встановлюємо подальші перспективи дослідження, щоб можливо продовжувати ці студії вже й у інших аспектах».

Присутня на заході, шкільний інспектор Лучія Міжок зазначила: «Хочу відмітити високий науково-професійний рівень доповідачів. Представлені доповіді викликали зацікавленість учасників симпозіуму та допомогли їм окреслити перспективи румунсько-української співпраці. Багато з доповідей мали практичне значення. Я дізналася для себе багато нового і познайомила з цікавими людьми. Дякую організаторам за запрошення».

Іван Вовканич, декан факультету міжнародної політики, менеджменту та бізнесу Ужгородського національного університету, поділився своїми враженнями від участі у міжнародному симпозіумі: «Я вважаю, що такі зустрічі надзвичайно важливі, тому що ми всі повинні зрозуміти, що живемо у тому ж світі. Тися нас об'єднує, а не роз'єднує. Живуть українці в Румунії, живуть румуни в Україні. До цих пір я не бачив таких серйозних проблем, які би якось зашкодили нашим відносинам, а навпаки, я бачу лише перспективи, лише позитив у тому, що всі меншини з одного боку та з іншого боку набираються досвіду спільного життя у Євросоюзі, у спільній родині. Ми всі з Європи. Це є наш розвиток, це є перспектива нашого розвитку й більше того я вважаю, що надзвичайно важливими є особисті зв'язки між людьми, між нашими представниками громадських та офіційних організацій».

Доповіді, що були представлені на Міжнародному симпозіумі «Румунсько-українські відносини. Історія і сучасність»:

Секція «Історія та історіографія»

1. Маріус Діаконеску, Документальне свідчення князя Федора Корятювича, володаря Мукачевського домену в 1375 році
2. Діана Єгар, Особисті цінності сім'ї Перені в описі 1569 року.
3. Володимир Гуцул, Війни в історії середньовічної та ранньомодерної України - актуальні інтерпретації та історіографія проблеми
4. Феліціан Поп, Хустський замок - багатовікова спільна історія
5. Паула Віраг, Демографічні еволюції комітатів Угоча-Берег наприкінці XVIII століття
6. Галина Розлуцька, Проблеми підготовки духовенства для румунських парафій Мукачевської греко-католицької єпархії,
7. Володимир Фенич, Парадокс чи феномен? Греко-католики ужгородської унійної традиції в складі Румунської Церкви

(Закінчення на 4 стор.)

Христина ШТИРБЕЦ

9 листопада – До Дня української писемності та мови

«НАЦІЇ ВМИРАЮТЬ НЕ ВІД ІНФАРКТУ. СПОЧАТКУ ЇМ ВІДБИРАЄ МОВУ»

Ліна КОСТЕНКО

Великий день! Свято нашої писемності та мови розпочалося 9 листопада 1997 р. основою Указу Президента України Віктора Ющенка Н-р 1241/97 Цього дня відзначається пам'ять Преподобного монаха Києво-Печерського монастиря Нестора-Літописця, послідовника творців слов'янської писемності Кирила та Мефодія; він же вважається автором «Повісті минулих літ», створеної на початках 12-го століття як першої в Київській Русі пам'ятки, «в якій, – як пишуть чи не всі дослідники теми, – історія держави показана на широкому тлі світових подій» XI-го ст., а також «Чтения о житії і погубленії святих Бориса і Гліба»; моці Преподобного (приблизно 1050-1114 рр.) покояться в Близьких печерах Києво-Печерської лаври. Також 9-го листопада проходить традиційний Міжнародний конкурс з української мови імені Петра Яцика з участю понад 5 мільйонів учнів та студентів із багатьох країн світу.

Всесвітньовідомий професор Юрій Шевельов, з яким мені пощастило познайомитись в 1992 році в редакції Мюнхенського Радіо «Свобода», розрізнув деякі періоди величиною століть історії нашої мови, її хронологічного розвитку.

Він вважав, що протоукраїнська мова (ще до писемного періоду) стосується VI-VII-XI ст., а середина XI-XIV ст. – період староукраїнської мови.

XV ст. – середина XV ст. говорить про розвиток ранньої середньоукраїнської мови – з 1385 року, коли Литва і Польща об'єдналися в єдину державу, до 1574 року, коли був надрукований у Львові «Апостол» Івана Федорова.

Середина XVI – половина XVIII ст. називає середньоукраїнську мову від Люблінської унії 1569 року (Угода про об'єднання Польщі та Великого князівства литовського в одну державу – Річ Посполиту).

XVIII ст. – це століття пізньої середньоукраїнської мови (від Полтавської битви 1709 року – до видання «Енеїди» Івана Котляревського 1798 року).

Кінець XVIII ст. стосується вже сучасної української мови.

Ця хронологія – це хронологія фактів, фіксацій, подій значних чинників в історії українського народу.

Звичайно, рушійність у формуванні нової української мови дослідники та історики мови і лінгвісти вважають як доречною другу половину XVIII ст. і XIX ст.

Художня творчість в Україні різних і різновидних періодів та епох клала свої акценти на розвиток української мови (могутні, особливо глибокі), починаючи від Івана Вишенського, Гр. Сковороди – шляхом до геніїв нашої літератури Тараса Шевченка, Івана Франка, Лесі Українки та інших визначних творців сучасної української літератури.

Про нашу мову треба писати щоразу, не лише з певних нагод. Впевнений, що і цього року в День української писемності активісти СУР,

учителі та учні відгукнулись на її подальший розвиток і долю, адже вона, її доля у нас в Румунії не так в наших руках, як в нашому серці...

Сподіваймося, що батьки радитимуть дітям вчитися рідної мови в школах як негайно необхідну, як всюди, і що це не казка-байка, а органічна потреба-повинність, щоб не лише якимось чином, а таки морально, аргументовано, ґрунтовно мотивувати роботу учителів та інспекторів з української мови й учнів стосовно питання відродження нашої національності.

Бо там, де було 9.600 учнів, які навчалися в Румунії рідної української мови, тепер уже менше. Однак, дуже небагато, якщо, як за деякими відомостями, в нашій країні Румунії було до 115-ти сільських та міських шкіл з українською мовою навчання (з 1949-ого і по 1964 рік).

Іван КОВАЧ,

радник у МНВ Румунії

з 1998 по 2010 р. та організатор

відповідних щорічних національних

олімпіад з української мови

та літератури

Ось чому, як оцінюють дослідники української мови, Нестора-Літописця треба вважати «прабатьком української писемної мови».

Зазначення про різні версії виникнення писемності на території України стосуються використання грецької абетки або латиниці; як знаємо, сучасний стан алфавіту української мови складений з аналогів грецьких літер, кількох слов'янських, та в минулому, при кирилиці, застосовували глаголицю.

Лише 1989 року Верховна Рада УРСР встановила для української «статус державної мови». Це дало змогу не лише українцям та всім жителям України навчатись українською мовою, а і тим українцям, які живуть за її межами, як у Румунії, Росії, Білорусі, Казахстані, Польщі, Словаччині, Канаді, США, Австралії та численних інших країнах світу.

Сьогодні українською мовою розмовляють біля 45 мільйонів людей, а тому вона належить до дуже поширених мов світу.

Українська писемність, історія, культура входять у глибоку минулість, у давнину тисячоліть, адже українська народність, як числиться в працях мовознавців, стала вироблятися, застосовуватися ще з VI-IX століть.

Міжнародний симпозіум**«Румунсько-українські відносини. Історія і сучасність»***(Закінчення. Поч. на 2 стор.)*

8.Даніела Билу, Церкви у прикордонному регіоні Румунія-Україна. Архівні документи та видані джерела

9.Юрій Данилець, Православний рух на Мараморощині в 1920-1930 рр.: дискусійні аспекти

10.Клаудіу Порумбичан, Культурний тур ужгородського хору «Сметана» в Румунію (квітень-травень 1938 року)

11.Корнел Град/Оттмар Трашки, Документальне дослідження Міністерства закордонних справ Румунії про Карпатську Україну / Підкарпатську Україну (лютий 1939 р.)

12.Віталій Андрейко, Трансформація регіональної політики Чехії і Словаччини в контексті європейської інтеграції: досвід для Румунії та України

13.Микола Вегеш/ Люба Горват, «Закарпатське питання» у міжнародній політиці напередодні Другої світової війни (1938-1939)

14.Володимир Антофійчук, Дмитро Геродот і українська еміграція Румунії міжвоєнного часу

15.Сергій Гакман, Процеси національного самовизначення на Буковині восени 1918 р. та вплив геополітичних факторів на подальшу долю краю

16.Володимир Басараб, Викриття А. Шептицьким антигуманної комуністичної ідеології в Європі

17.Михайло Зан, Рух українців Мараморощини за возз'єднання з Україною у ракурсі контроверсійної історіографії українських та румунських учених

18.Василь Міщанин, Становлення комуністичного режиму в Румунії у висвітленні закарпатської періодики

19.Павло Леньо, Радянська монументальна пропаганда в румунських селах Закарпаття

20.Анатолій Круглашов, Відходячи від тіней минулого: проблемні аспекти українсько-румунських взаємин

21.Михайло Гафія Трайста, Українські козаки в Бухаресті

22.Норберт Лорінц, Біженці Східної України, конфлікт Донбасу та його вплив на місцеве населення

23.Георге Нисуй, Правова інформація про перетинання румунсько-українського кордону

24.Наталія Нечаєва-Юрійчук, Особливості міжетнічної комунікації в умовах інформаційного суспільства (на прикладі українсько-румунських відносин)

25.Любов Мельничук, Транскордонне співробітництво України та Румунії: проблемні питання та пріоритети розвитку відносин (на прикладі Чернівецької області)

26.Сергій Бостан, Особливості захисту прав національних меншин в українсько-румунських відносинах

27.Іван Вовканич/Олександр Златін, Місце національних меншин у політиці Румунії щодо України у посткомуністичний період

28.Алла Киридон/Сергій Троян, Політика пам'яті: досвід України та Румунії

29.Юрій Остапець/Марта Шелемба, Порівняльний аналіз електорального ландшафту України і Румунії у контексті парламентських виборчих циклів 2014-2016 рр.

30.Ігор Тодоров, Взаємодія Румунії з НАТО в контексті російської агресії в Україні

31.Іван Вовканич/Ігор Шніцер, Сучасні тенденції в розвитку українсько-румунського транскордонного співробітництва

32.Сергій Устич, Українсько-румунське транскордонне співробітництво у контексті міждержавних відносин країн Карпатського регіону

33.Тарас Дацьо, Новий закон України «Про освіту»: наслідки та перспективи

**Секція «Міжнародні Відносини -
Культурна Антропология - Лінгвістика»**

1.Бургеле Камелія, Буденність і свята румунів Закарпаття
2.Володимир Антофійчук, Псалом у творчості Тараса Шевченка та Міхая Емінеску: компаративістичний аспект

3.Ірина Арделян, Зелений вінок, що носять дівчата та наречені села Верхні Поляни, - найунікальніший у світі

4.Оксана Тиховська, Архетипна природа образів напівбогинь-напівдемонів у міфології українців Закарпаття та Румунії

5.Любомир Белей, Лінгвістика як засіб дезінтеграції історичного Закарпаття від українського етнічного простору

6.Лучія Міжок, Міжкультурний та інтегрований підхід щодо української рідної мови

7.Василь Король, Відьма в народних віруваннях українців Марамороського повіту Румунії (за польовими матеріалами)

8.Василь Коцан, Традиційне народне весілля українсько-румунського етнічного порубіжжя ХІХ - першої половини ХХ ст. (на прикладі Закарпатської області)

9.Крістіна Сілагі, Дослідження румунсько-українських лінгвістичних відносин

10.Ніколетта Головач, Вплив румунської мови на словниковий фонд діалектів української мови (на матеріалі праць Олекси Бевки)

11.Ельвіра Кодря, Освіта для української меншини в Румунії. Напрямки та перспективи

12.Іван Гербіль, Найменгебери деяких топонімів слов'янського походження на Мараморощині

13.Алла Агафонова, Мовні засоби вираження туги за рідним краєм в епістолярії Івана Дошівника

14.Клаудія Костін, Аспекти Ідентичності та Різноманітності в румунському та українському фольклорі.

80 років тому 15 тисяч закарпатських українців стали на захист рідної мови і культури**До 80-річчя Всепросвітянського з'їзду в Ужгороді***(Продовження з попереднього числа)*

Далі – гуцули, бойки, лемки, долиняни – усі з синьо-жовтими стрічками на грудях, синьо-жовтими прапорами або такої ж барви прапорцями, таблицями з написами сіл, транспарантами. На вулиці лунали народні, козацькі і стрілецькі лісні, маяли яскраві барви народного вбрання, оркестри вигравали українські походові марші.

Один з організаторів і учасників з'їзду письменник Василь Гренджа-Донський занотував усі села, назви яких були на таблицях (190), що їх несли учасники ходу.

Крім згаданих вище, чисельними делегаціями була репрезентована закарпатська Гуцульщина: Ясіня, Білин, Кваси, Рахів, Берлебаш, Богдан, Требушани, Великий Бичків, Малий Бичків, Косівська Поляна, Кобилецька Поляна, Верхня Апша. Всі – у пре-

гарних гуцульських строях, з синьо-жовтими прапорами, з транспарантами: «Українській дитині – українську книжку», «За рідну мову – до боротьби!», «Борітеся – поборете!». З натхненням виконували гуцули пісню «Гей, там на горі Січ іде», передаючи патріотичний запал іншим учасникам з'їзду.

За гуцулами крокувала Тячівщина – з транспарантом «В єдності – сила!» та коломийками на вустах: Тячів, Тересва, Бедевля, Грушово, Нересниця, Новоселиця, Широкий Луг, Чумальово, Терново, Ганичі, Дубове, Красна, Брустури, Руська Мокра, Руське Поле, Тербля, Угля – у святковій народній одежі, у маєві синьо-жовтих прапорів...

*(Продовження на 5 стор.)***Павло ФЕДАКА**

З ДОБРОМ ВАС, НАШІ ВЕЛЬМИШАНОВНІ ЮВІЛЯРИ!

1. Валерію ШОВКАЛЮК (5 листопада 1940 р.) – випускницю Бухарестського університету, викладача румунської мови, дружину поета Павла Шовкалюка, матір двох синів, відданого викладача!

2. Борислава-Штефана Петрашука (5 листопада 1970 р.) з 2013 р. по вересень 2015 р. – голова Сучавської організації СУР. Народився п. Петрашук у м. Радівці Сучавського повіту. Закінчив Сіретський ліцей. Після ліцею, в 1995 році, одержав диплом інженера по спеціальності мекатроніки Сучавського університету ім. Штефана чел Маре, а пізніше здобув мастерат по спеціальності трибології.

3. Богдана МОЙСЕЯ (6 листопада 1972 р.) – до жовтня 2015 р. голова ревізійно-фінансової комісії СУР. Випускника Дрогобицького Університету ім. І. Франка, факультету Менеджменту, маркетингу та економічних наук в Україні. Після закінчення факультету повернувся до Бухаресту, працює комерційним директором. Народився Богдан Мойсей в задунайському

українському селі Крішан в українській сім'ї. 3 жовтня 2015 р. обраний VII-им З'їздом СУР Першим заступником Голови СУР для Тульчанського повіту та Муніципію Бухарест. Він також член Президії СУР. Успіхів у відповідальній роботі!

Вітаємо з виповненням 45 років! Щастя! Добра! Радості!

4. Марію ЧУБІКУ (24 листопада 1946 р.) – випускницю Сігетської української педагогічної школи, шановну письменницю для дітей, авторку збірок «На крилах дитинства», «Дитинства очі волошкові» та збірника пісень «Ой у Лузі в лузі», «Скарбів минулого», «Слідами щедрої чаклунки». Щирий дописувач до видань СУР, зокрема до «Вільного слова».

Народилась пані Чубіка в українському селі Луг над Тисою, Мараморощина, пропрацювала ціле викладацьке життя в с. Вишавська Долина. Після виходу на пенсію разом із сім'єю переїшла жити в рідне село.

На многії літа, дорогі ювіляри!

ЦЕНТРАЛЬНИЙ ПРОВІД СУР!

Відгуки про VIII Міжнародний Симпозіум «Румунсько-українські відносини: історія та сучасність»

Шановні організатори симпозіуму і всі причетні до його проведення! Хочу висловити Вам величезну подяку і потиснути Вашу руку за виконану колосальну працю. Приємно відзначити чудову організацію проведення симпозіуму, в тому числі попередню роботу координаторів з учасниками, до початку конференції. Злагоджена робота оргкомітету змушувала захоплюватися. Кожен знав, що і коли він повинен робити.

Симпозіум був проведений на високому професійному рівні в доброзичливій атмосфері. Хотілося б відзначити високий науковий рівень симпозіуму, професіоналізм доповідачів, можливість спілкування та обміну

досвідом. Матеріали представляють безсумнівний інтерес, підтверджуючи статус міжнародного науково-практичного симпозіуму.

Окрему подяку хочу висловити генеральному секретареві Союзу українців Румунії Ірині-Любі Горват, багаторічному партнеру Закарпатського музею народної архітектури та побуту. На особистому рівні нас об'єднують неодноразові комплексні наукові експедиції по українських селах румунської частини Мараморощини. Хочу відмітити високий рівень професіоналізму пані Люби, завдяки якому будь-яка справа, за яку вона береться, завжди має тільки позитивні наслідки.

Бажаю всім організаторам та учасникам симпозіуму творчих успіхів!

Король Василь Васильович,
старший науковий співробітник
відділу фондів Закарпатського музею
народної архітектури та побуту
м. Ужгород, Україна

(Продовження на 6 стор.)

80 років тому 15 тисяч закарпатських українців стали на захист рідної мови і культури

До 80-річчя Всепросвітянського з'їзду в Ужгороді

(Продовження. Поч. на 4 стор.)

Далі походувала Хустщина: Іза, Хуст, Кіреш, Боронява, Березово, Золотарево, Драгово, просвітяни натхненно співали «Не пора, не пора, не пора...». Волівська Верховина під транспарантом «Геть московські підручники з наших шкіл!» об'єднала просвітян з сіл Волове, Вучкове, Лозянське, Ізки, Пилипець, Ляховець, Рекіти, Присліп, Нижній Студений, Вишній Студений, Келечин, Буковець, Синевирська Поляна, Синевир, Верхня Колочава, Нижня Колочава-Лаз, Лопушне, Торунь, Майдан.

Севлющина (Севлюш, Онок, Сірма, Веряця, Королево, Черна, Сасово, Горбки, Велика Копаня, Мала Копаня, Верхній Шард та інші села) йшла в поході з транспарантом «До бою за рідне слово!», Іршавщина (Заріччя, Імстичево, Сільце, Іршава, Білки, Довге, Лисичево та інші поселення) – з транспарантом «За рідну мову, за рідну книгу» та в супроводі духового оркестру з Білок. Далі урочисто під синьо-жовтими прапорами крокували села

Берегівщини, Свалявщини, Воловеччини. Іван Грига привів на з'їзд чисельну громаду просвітян з Вишніх Верещок.

Мукачівщина (Пістрялово, Лалово, Барбово, Березинка, Макарьово, Лецовиця, Брестів, Великі Лучки, Нове Давидково, Старе Давидково, Страбичово, Кальник, Шкуратівці, Пацканьово, Зняцево, Червеньово та інші) походувала під численними синьо-жовтими прапорами зі транспарантами «Борітеся – поборете!» та «Без культури нема хліба, без хліба нема життя», Великоберезнянщина (Великий Березний, Малий Березний, Мірча, Кострино, Люта, Ставне, Волосянка, Стужиця та ін.) – під транспарантом «З народом – за народ!».

Чисельною була делегація з Перечинського округу. З одного лише Перечина прибуло кілька сотень людей. Святковий настрій створювали Перечинський духовий оркестр під керівництвом Івана Романченка, духові оркестри з Дубриничів і Зарічева та Перечинська «Січ» в козацьких одностроях.

(Далі буде)

СВЯТО В ЛУЗІ

Кожного року місяця жовтня у мальовничому селі Луг над Тисою відбувається святкування Св. Покрови, свято, яке являється і Храмом нашої церкви. Кожного року церковна подія приводить до Луга багато гостей, жителів сусідніх сіл, а також родичів, які проживають у різних куточках країни, тому що відомо, як село притягає своїми чарами, своїми згадками, і спогадами і тому ще з емоціями та переживаннями приводить нас згадувати рідну батьківську хату, рідний поріг.

З ініціативи пані Марії Чубіки, голови Лужанської організації СУР, з допомогою Марамороської організації СУР, його голови п. Мирослава Петрецького, вже кілька років як була започаткована подія «Зустріч синів села», подія, перервана кілька років, відроджена цього року.

Так, 15 жовтня цього року в селі пролунала українська пісня, яка приємно привернула увагу жителів.

На цій події брали участь артистичні колективи і групи з

Верхньої Рівни: хор «Ронянські голоси» і танцюристи «Соколята» під керівництвом п. Джети Петрецької, з Реміт – група дітей, зачарувала всіх маленька Симона Колопельник своїм голосом і талантом, багато молодих матерів з Луга, задумались над тим, щоб розвинути в своїх дітей любов до пісні.

Чоловічий гурт з Полян під керівництвом Михайла Мачоки зачарував слухачів своїм виступом, піснями.

Дівчата з Вишавської Долини під керівництвом пані Ледії Співалюк проспівали ряд гуцульських пісень на задоволення всіх присутніх.

Подія була гарно організована, хоча із самого початку були проблеми з місцем де мала відбутися подія (організатори знають про що іде бесіда) не втрачаємо нагоди подякувати сім'ї Кравчуків, які прийняли машину зі сценою і людей у своє подвір'я.

Такі події мають успіх, для жителів дуже приємне враження і спомини. Дякуємо керівництву СУР, пану голові Марамороської організації СУР Мирославу Петрецькому, який доклав багато зусиль і часу, щоб ця подія відбулася, та пану депутату і голові СУР Миколі-Мирославу Петрецькому, який брав участь у події, звернувся до присутніх зі вступним словом, привітав присутніх. Щиро дякуємо від імені всіх жителів і бажаємо сили і здоров'я та надалі підтримувати культурне життя.

Анна САМБОР

XXIV МІЖНАРОДНИЙ ГУЦУЛЬСЬКИЙ ФЕСТИВАЛЬ

(Закінчення. Поч. у попередньому числі)

У половині XIV ст. галицькі землі захопила Польща, котра відбудувала ремісничі цехи і майстерні, з'явилася реміснична професія, місто одержало важливі привілеї: право на торгівлю, на соляний склад.

Покуття та Коломия були розміщені на кордоні з Польщею, Угорщиною та Волощиною, і постійно ставали ареною не тільки міждержавних конфліктів і грабіжних нападів, але й об'єктом меркантильних інтересів:

– в 1441 р. місто з усім Покуттям поляки продали на 25 років молдовським господарям (Олександрії) з умовою, що вони виступлять на бік Польщі проти Угорщини;

– 1498 р. волохи спустошили Коломийщину, а головню м. Коломию;

– між 1612-1624 рр. волохи (румуні) знову нападають і знищують м. Коломию та все Покуття;

– 1844 р. у Коломій відкрита друкарня М. Білоуса, а 1865 р. виходить газета, в наступному році відкрито гімназію а гончарну школу 1894 р., в наступних роках деревопромислому працю.

– з 19 серпня 1919 р. відступили поляки, які панували 21 р. у Коломій і всій Галичині.

– 1941-1944 рр. – це жорстокий період переслідування із сторо-

ни окупантів-німців, котрі розстрілювали українських патріотів і єврейське населення, а третина Коломій спалено;

– 1944 р. – 20 серпня прибуло радянське військо і без особливих боїв здобуло Коломию, але знову – знищення інтелігенції, а їхні родини вивезли до Сибіру. Постраждала греко-католицька церква.

В післявоєнні роки Коломия почала відроджуватись.

Сучасна Коломия – місто обласного підпорядкування, у ньому 70 тисяч жителів, діють дві музичні школи, одна художня школа, три училища, п'ять коледжів, два інститути, 4 музеї, драматичний театр.

Сьогодні Коломия залишається єдиним в Україні містом, у якому на громадських засадах видається 14-томна «Енциклопедія Коломийщини», головним редактором якої є відомий літератор і гуморист Микола Савчук.

Бути учасником XXI Міжнародної наукової конференції «Український феномен Гуцульщини» в рамках XXIV Міжнародного гуцульського фестивалю»

– стало великою честю. Тому щиро сердечно дякую керівникам СУР за включення мене між запрошеними брати участь в цій гуцульській події.

Юрій ЧИГА

У КЛУЖІ ВІДСВЯТКУВАЛИ 145-ТУ РІЧНИЦЮ З ДНЯ НАРОДЖЕННЯ БОГДАНА СИЛЬВЕСТРОВИЧА ЛЕПКОГО (1872-1941)

9 листопада 1872 року на Західному Поліссі (тепер Тернопільська область) народився Богдан Теодор Нестор Лепкий – український прогресивний культурний і громадський діяч, що віддав свої сили відродженню України на початку ХХ століття. Він був багатогранною особистістю. Творчі інтереси його були дуже широкими. Він займає одне з найвизначніших місць в українській літературі і культурі як письменник (поет, прозаїк, драматург), вчений, критик, видавець, редактор і публіцист, промовець і декламатор, педагог, історик і філософ, художник і мистецтвознавець, автор численних музичних творів. Крім того, він ілюстрував книги, малював портрети і пейзажі. На початку минулого століття Богдан Лепкий був одним із «найбільш відомих і шанованих на західноукраїнських землях і в європейській діаспорі майстрів слова». Та сталося так, що цілі покоління сучасних українців не чули про Лепкого, не знають його праць. Йому в радянській Україні не вибачили відвертого «націоналізму» і занесли до списку строго заборонених. З бібліотек його твори було вилучено, а за їх зберігання у приватних колекціях можна було чекати жорстоких репресій.

Зі зміною часів і орієнтацій одна за одною з'являються його численні книги. Та все ж, здається, це ім'я «надто мало згадується й недостатньо шанується, повільно повертається». Керівники клубу осередку СУР завжди були чутливими до потреб українців звідусюди, і не дивно, що 28 жовтня цього року пройшла зустріч, присвячена 145-тій річниці від дня народження цього велетня української нації. Її було організовано за фінансової підтримки місцевої повітової організації Союзу українців Румунії на кафедрі іноземних мов, відділ української мови і літератури при Клузькому університеті імені Бабеша-Бойоя.

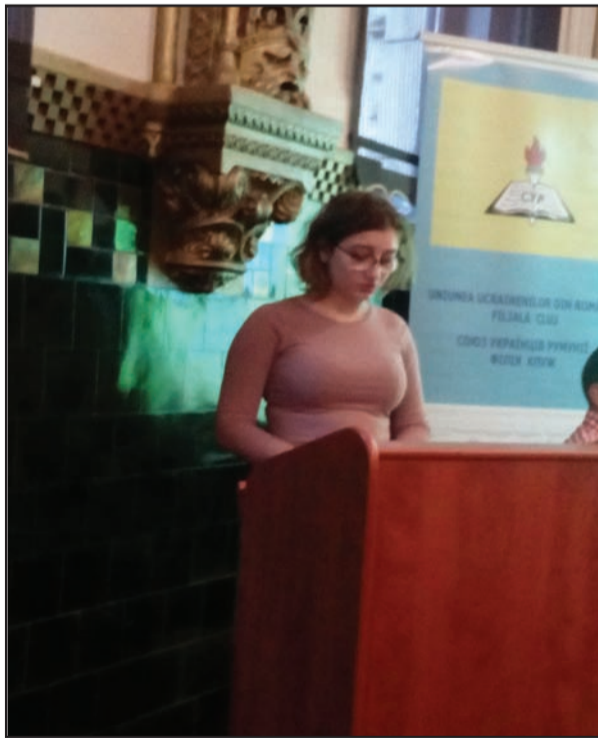
Перша доповідь на румунській мові на тему: «Богдан Лепкий – одна з видатних постатей в українському літературному процесі першої половини ХХ століття» зачитав Чіпріан-Михайло Лушкан. В хронологічному порядку говорилося про навчання і формування особистості Лепкого, його творчі початки і звершення, на які вплинуло особисте знайомство з такими посталями, як І. Франко, М. Коцюбинський, А. Чайковський, О. Кобилянська та інші, а також багаторічна дружба з В. Стефаніком. Надзвичайна працьовитість і працездатність Богдана Лепкого та його грандіозні доробки вражають. Загалом творча спадщина письменника складає «понад 80 власних книг, у т.ч. цикл романів “Мазепа”, повісті, оповідання, казки, спогади, збірки віршів та поем, а також переклади, літературознавчі розвідки, статті літературного та мистецького спрямування, опубліковані у численних газетах, журналах, альманахах, календарях, збірниках. Він – упорядник і видавець 62 томів творів української класики з ґрунтовними дослідженнями, примітками, коментарями. Бібліографія творів Богдана Лепкого становить до тисячі позицій. За обсягом літературної спадщини Б. Лепкий поступається хіба тільки своєму учителеві Іванові Франку.

Твори його відзначалися великою досконалістю. Їх переклали на польську, російську, чеську, німецьку, угорську, сербську та інші мови. Таким чином, європейський читач ознайомлювався з українською культурою і літературою. З цією ж метою Лепкий видавав книги українських письменників (Т. Шевченка, Ю. Федьковича, І. Франка, М. Коцюбинського) польською та німецькою мовами, виступав з численними доповідями, писав огляди. Крім того, він написав ґрунтовне дослідження про Великого Кобзаря і видав понад 20-ть томів української класичної літератури, перекладав твори російських, польських, німецьких, англійських і скандинавських письменників. Його перу належать «Начерк історії української літератури», дослідження творчості одних з найцікавіших постатей української культури (І. Котляревського, Т. Шевченка, Марка Вовчка, І. Франка та ін.), які ставлять його «на одне з чільних місць в українському літературознавстві першої половини ХХ ст.». Вважається, що творчість письменника протягом десятиліть посідала одне з провідних місць у роз-

витку української літератури на західноукраїнських землях.

У другій роботі «Сучасність творчості Богдана Лепкого» студентка Марта-Сара Деак підкреслила, що для нащадків найбільш вагомими насамперед є плоди його літературної творчості, які можна вважати «прикладом і натхненням у розвитку літератури». Вона вважає, що моральні цінності, закладені у поезії Б. Лепкого, переконують у можливості побороти «тенденцію деградації». Його твори надають можливість «знайти себе» і мають найбільші шанси «стати світлом по дорозі у майбутнє». Бо поетичні твори Лепкого прості, гарні і ліричні. Критики відзначають їх ніжність, легкість і прозорість. Поезія Богдана Лепкого є дзеркалом його правдивої, чистої і щирої душі. Сам Б. Лепкий вважав: «Зі щирості родяться великі твори. Що нещире, в'яне і пропадає, як паперові квіти в сльоту». Декілька таких творів зачитали члени молодіжного театру-аматору «Жар птиця» та студенти на нашій зустрічі.

Доповідач згадала вірш «Журавлі» («Видиш, брате мій?»), написаний 1910 року, до якого музику написав Лев Лепкий (молодший брат). Цей твір став і залишається широко відомою піснею. «Автор вказує на те, що дорога на чужину і для птахів, і для людей важка та небезпечна, не завжди успішна. Вдома всі почувають себе найкраще», – зазначила доповідач. У відліті птахів найчастіше ми вбачаємо виїзд людей за кордон – явище таке часте і в наші дні. Організатори надали нам можливість прослухати цей чудовий твір у виконанні неперевершеної Квітки Цісик. До речі, на музику покладено й багато інших творів Богдана Лепкого («Час річкою тече», «Кладочка», «Отсе тая червона калина» або «В очах твоїх я небо бачу», яку виконує відомий гурт «Океан Ельзи» та інші).

Критики зазначають, що проза Б. Лепкого дуже співзвучна з поезією, також лірична, настроєва. У них знаходимо відгук на всі явища й події народного життя. Там зображене переважно життя селянства та, добре відоме авторові, поміське середовище. Його праці відзначаються «надзвичайною зворушливістю та сумовитістю», як і життя рідного народу, як і доля України. Українцям же довелося зазнати царського й цісарського гніту, трагедій Першої світової війни, «ходіння по муках» під час громадянської війни, голоду, сталінських репресій у Радянській Україні. То й не дивно, що в незалежності від жанру творів Лепкого – роман, чи повість, чи оповідання, – його проза переповнена ностальгією, тугою та сумом. В той же час його прозу визнають «надзвичайно ліричною», «романтичною та новаторською», «своєрідним явищем в українській літературі того часу».

(Продовження на 10 стор.)

Ольга СЕНИШИН

«СВЯТО ОСЕНІ» – В ДОШКІЛЬНЯТ

Щієї осені 26 жовтня дошкільнята з Верхньої Рівни і Коштіля на чолі зі своїми виховательками організували «Свято осені». Це свято має в основі виховний проєкт, розроблений виховательками Анною-Марією Гербіль і Любою Руснак.

Подія відбулася у Спортивному залі Гімназійної школи с. Верхня Рівна. У ній взяли участь 6 груп дошкільнят із городчика, що в центрі, – мала група під проводом виховательки Анни Семенюк, середня група – вихователька Михаєла Бойчук; велика група – вихователька –

Наталія Семенюк, група із городчика Жідічія – вихователька Анна-Марія Гербіль і дві групи з Коштіля під проводом виховательок Люби Руснак і Валеріки-Ніколетти Лавіци. На відкритті цього свята брали участь від школи проф. Александріна Дубек, відповідальна позашкільної діяльності, Вікторія Єрїма, секретар школи, і учитель Іляна Дан від місцевої організації Союзу українців Румунії.

Під час діяльності був і голова села Іван Романюк як спонсор свята від громади.

Діяльність «Свята осені» складалася із трьох частин. У першій частині дошкільнята по групах – за столиками – зробили практично різні речі і малюнки після даних тем з осені: овочі і фрукти, листя, осінні персонажі. Це все було поставлено на виставку. Інша частина була парадом костюмів. Під звуки музики діточки, одягнені у різні коюти, представляючи

осінь, овочі і фрукти, пройшлися перед глядачами, які склалися з дітей, виховательок і родичів дітей.

Як закінчився парад, ці діти під проводом виховательки Наталії Семенюк, проспівали пісню про осінь.

Великі емоції викликав танець дошкільнят, які під акорди музики, вбрані у гарні костюми, по двос почали танцювати вальс. Ну, то було чудово, надзвичайно побачити малих, виконуючи рухи танцю під звуки музики. Поздоровляю як виховательок, які займаються ними, так і прекрасних дітей.

Сюрпризом цього свята улюблених дітьми казкових персонажів Mickey і Maus, які подарували всім дітям повітряні кульки.

На закінченні найкращі костюми отримали Дипломи і всі діти дістали фрукти і солодощі – спонсор примарія села. Також і чудову виховательську неоціниму працю. Можна сказати, що завдяки виховательок та учительок діти поступають на вищі студії, енергійні і душевно віддані своїй професії, які прекрасно співпрацюють із родичами.

Успіхів надалі всім на благо наших діточок!

Учит. Іляна ДАН

40 РОКІВ ТОМУ

Повернемося в минуле – в сорокарічне минуле, до жовтня 1977 р., коли в Н-р 19 (615) газети «Новий вік» появилася стаття «Передові у праці і навчанні» в рубриці «Для вас, учні й піонери».

У ті давні часи учні проходили так звану «сільськогосподарську практику», гарно вчилися і мали гарну поведінку. То були надзвичайні часи!

А правду кажучи, було важко працювати на полі під час навчання, але ніхто не мав відваги бракувати.

У ті часи навіть на Великдень педкадри з учнями виходи-

ли вичищувати пасовиська, виконувати іншу роботу...

Нині таке вже не робиться, а саме – від так званої Революції нині учні не пасуть худобу, не працюють на полі і навіть не дуже охочі гарно вчитися.

Вони, все таки, що роблять? Чим займаються? Їхня робота сьогодні – мобілі, планшети, комп'ютери, кіно та всілякі розваги в клубах...

Я думаю, що шлях, по якому рухається навчання, не дуже рівний. На жаль.

Коли наші учні (на цей раз вже без піонерів) прочитають цей маленький матеріал і побачать фотографію (не побачать, бо надто стерта – н.р.), скрикнуть: Такого не може бути!

Було колись, та не сьогодні...

Микола КУРИЛЮК

Українці з Румунії взяли участь у Київському міжнародному фестивалі «Доля»

З 25 по 27 жовтня 2017 року в місті Києві пройшов Міжнародний пісенний фестиваль творчої молоді та студентів «Доля» під патронатом Благодійної організації Президентський фонд Леоніда Кучми «Україна», співзасновником якого є народний артист України Мар'ян Гаденко. З боку Союзу українців Румунії взяли участь у фестивалі четверо солістів-виконавців, які отримали гарні результати: вчитель Петро Шойман із села Бальківці Сучавського повіту – I премія, Іоана-Вероніка Корнічук із села із Келінешть-Купаренку Сучавського повіту – II премія, Іонела Дучук із села Красний Марамурського повіту – III премія та Ніколета Грінь із села Малі Ремети Тіміського повіту – III премія.

Головною метою фестивалю є виявлення, підтримка і здійснення цілеспрямованого пошуку молодих перспективних виконавців, що готові показати себе великій аудиторії та допомога у реалізації їх творчих задумів та зміцнення творчих контактів молоді та студентів різних країн.

Гала-концерт транслюється Національною телекомпанією України та українським національним Радіо. Лауреати фестивалю мають потім нагоду їздити і виступати по різних країнах світу, – ствердив голова журі, композитор, народний артист України **Мар'ян Гаденко**, який розповів про участь українців Румунії у фестивалі: «Я дуже радий тим, що четверо прекрасних виконавців з Румунії прибули до України на фестиваль, якому вже 26 років. Саме фестиваль «Доля» був започаткований в місті Чернівці у 1991 році.

Представники Румунії у нас посіли одну першу премію, одну другу премію і дві треті премії. Мені дуже приємно, що представники Румунії брали участь у майстер-класах, які провели провідні народні артисти України театрального жанру, щоби виконавці знали, як себе вести на сцені, поведінки під час вокалу, також вони займалися вокальними студіюваннями. Стосовно лауреатів, я отримав насолоду, тому що пісні виконувалися як сучасні обробки народної пісні, так і автентичні. Прекрасне було виконання скрипки з повіту Тімішоара, також порадували членів журі та всіх присутніх виступи представників Сучавського та Марамурського повітів. Це було щось неймовірне, їхні виступи отримали довгі оплески глядачів. Мені хотілося б, щоб це свято продовжилося, адже 26 років тому на перший фестиваль «Доля» приїхали були до Чернівців представники Румунії аж з міста Лугожа, яких привезла на той час радник у Міністерстві культури Ярослава Колотило. І ось через 26 років такі приємні сюрпризи у нас, і я впевнений, що до тих пір, поки звучить пісня, ми зможемо показати два сусідські великі народи, і тим більше тому, що у нас дуже багато спільного. Мені дуже приємно, що саме цього року представники Румунії були серед найкращих та що Союз українців Румунії разом із його головою та депутатом в Парламенті Румунії Мирославом Миколаєм Петрецьким відправили їх і доторкнулися до порозуміння цього необхідного заходу для наших народів. Мені би дуже хотілося, щоби такий захід проходив і в Румунії, бо це зближить ще більше наші народи, особливо наші покоління дітей та онуків. Отож, прошу при-

єднуватися, гуртуватися і знати, що пісня об'єднує народи, адже в Україні кажуть, що вище пісні може бути лише молитва».

Учитель **Петро Шойман**, керівник відомого ансамблю «Козачок» та фольк-гурту "Мірсін" із села Бальківці Сучавського повіту, отримав першу премію на фестивалі «Доля». Він виступив з українською піснею «Родина» Назарія Яремчука та з румунською піснею «Якщо ми кохаємось» гурту «Голограф». Він з приємністю поділився своїми враженнями від участі у фестивалі: «Я дуже радий, що мав честь бути учасником цього фестивалю, рівень якого дуже, дуже високий. Майже всі конкуренти були напівпрофесіона-

лами, а одні з них, на мою думку, – професіонали. Йде мова про учнів та студентів музичної школи та музичного університету. Я радий, що ми мали нагоду відвідати музей імені Тараса Шевченка у Києві та Печерську Лавру. Було дуже гарно та цікаво. Для мене була велика честь зустріти на фестивалі великих артистів України, від яких я багато чого навчився. Для мене це був дуже цікавий досвід. Я думаю, що представники Союзу українців Румунії, які відправили нас на фестиваль, теж дуже раді, тому що ми старалися робити честь всім українцям Румунії, а отримані премії, як думаю, наступного року будуть кращими».

18-річна учениця **Іоана-Вероніка Корнічук** із села Калінешти-Купаренку Сучавського повіту, підготовлена вчителькою Лореданою Миндріштяну, виступила на фестивалі «Доля» з піснями «Тече вода» з репертуару Марії Яремчук українською мовою та «Я краща» румунською мовою з репертуару Лаури Стойки. Вона сказала, що рада, бо мала нагоду відвідати дуже гарні міста України та мала шанс поспілкуватися з прекрасними артистами, з членами журі та з теплою і численною публікою, і це все завдяки музиці. «Атмосфера була чарівною, важко описати словами, прозвучали чудові голоси, були талановиті люди, світлові ігри, барвисті костюми, сукні з блискітками, телебачення, преса, оплески та багато емоцій», – додала Іоана.

Учениця музичної школи **Ніколета Грінь**, член гурту «Тріо Грінь» із села Малі Ремети Тіміського повіту, підготовлена своїм батьком Миколаєм Грінь, який робить її фонограми, виконала на скрипці дві пісні: «Ой зелене жито, зелене» та «Чи пам'ятаєш, дорога Маріє?» Вона призналася, що їй найбільше подобалися гостинність людей, спосіб, в якому був організований фестиваль, і, не востаннє, туристичні атракції міста Києв, який є справжнім культурним центром!

18-річна **Іонела Дучук** із села Красний Марамурського повіту, яку підготувала вчителька музики Іляна Матус, виконала пісню «Тай заграй мені, гуселнику» українською мовою та «Хлопче, чому ти покинув мене?» румунською мовою. Вона сказала, що їй дуже сподобався фестиваль, що багато чого навчилася, та дуже вдячна всім, хто їй допоміг взяти участь у фестивалі.

«НАША СУЧАСНИЦЯ»

Рубрику веде Ірина ПЕТРЕЦЬКА-КОВАЧ

ПАНІ МАРІЯ ГРОГОРАШ-ЧУБІКА

Хто не знає, не чув про пані Марію Чубіку, активну діячку Марамороської організації СУР, а також дописувача до «Вільного слова», до всіх часописів Союзу українців Румунії, до дитячого «Дзвіночка», авторку вже кількох книг віршів, оповідань.

Пані Марія – випускниця славної в оті післявоєнні роки Сігетської української педагогічної школи, яка подарувала не лише Мараморощині, а і всій Румунії добрих, щирих учителів, які знали посадити в своїх вихованців любов до свого рідного, переданого їм у спадок від славних викладачів того періоду, а після закінчення школи працювала учителем у Вишавській Долині. Після виходу на пенсію переселилася з мужем до рідного Луга над Тисою.

Ще працюючи в школі, старалася прищепити у дітей любов до рідного слова, до традицій, звичаїв, організуючи з дітьми різні вистави, програми на такі теми, видала книгу «Скарби

минулого» про звичаї і традиції Луга. Такі заходи заохотили дітей, а пізніше молодь, і пані Марія Чубіка заснувала вокальний гурт «Веселка», до якого входили вчительки, молоді дівчата, учениці, жінки села.

Вокальний гурт діє і на сьогодні, – змінилися учасниці, але залишилися ще дві членки, – це пані Марія Чубіка і Анна Самбор.

Кажуть люди, що гурт виступає гарно, має успіхи.

Пані Марія Чубіка розповсюджує українські журнали та газети і щаслива тоді, коли жителі села цікавляться, просять газети і цікавляться написаним у них.

Пані Марія – мати двох дочок і троїх онуків, яких любить, як зіницю ока. Тому і її люблять та обожають, таку гарну, молоду душею, завжди з теплим словом до кожного.

Побажаймо ювілярці багато здоров'я, мирних, тихих років прожити на радість і користь рідні, жителям Луга і не тільки, тому що місяця листопада 24-го пані Чубіка відзначає разом із рідними кілька гарних, щедрих на творчість прожитих років.

Тож щастя Вам, пані Маріє! На многії і благії літа!

Анна САМБОР

Перші феміністичні нюанси на Західноукраїнських землях

(Закінчення. Поч. у 19-20 числах 2017 р.)

Н Кобринська поставила собі за мету впливати на розвиток жіночого руху через літературу. Ось що писала молода феміністка у своїй статті «Про первісну ціль Товариства руських жінок в Станіславові, зав'язаного 1884 р.»: «Ми поклали собі метою впливати на розвій жіночого духа через літературу, бо література була все вірним образом ясних і темних сторін суспільного ладу, его потреб і недостатків. Я через літературу дійшла до розуміння жінки у суспільстві – тож хотіла і других повести за собою».

Вона вірила, що з допомогою літератури можна досягти великих успіхів у справі пробудження свідомості жінок: «Перед нашим жіноцтвом замкнена дорога до вищої науки, і щоби набути ширших відомостей, лишається лиш один спосіб – читання книжок».

І. Франко вважав організацію «Товариства руських жінок» явищем прогресивним. Він підтримував організаторів жіноцтва, був присутній на першому з'їзді жінок у Станіславі та закликав їх до вступу в товариство. Однак це не заважало Франкові критикувати у своїх статтях недоліки його програми. В статті «Ruch kobiecesu», надрукованій в журналі «Ruch», письменник писав: «Це товариство спочатку розбудило великий запал, але незабаром у нашому керівництві почали виникати непорозуміння. Деякі люди доброї волі, але вузького погляду, стали підкопуватись під програму товариства, бажаючи повернути його діяльність на улюблену стежку української інтелігенції – на притулки й постачання вбогим дітям спідничок та панчішок, словом, бажаючи з товариства освітнього, основаного для культурної праці, зробити товариство філантропійне».

Кобринська хотіла видати альманах, але зміцнити товариство жінок ідеєю видання альманаха не вдалося. Справа закінчилася з тим, що письменниця вийшла з товариства через програмні непорозуміння: товариство замість того, щоб за зібрані гроші купувати книжки, як було впроваджено у статуті, хотіло купити єпископові чашу.

Як і всіх жінок, що йшли на злам традицій, так і письменницю вважали небезпечною революционеркою, що не вірить в Бога, яка зробила пакт з дияволом. Але це не охолодило її ентузіазм. Вона надумала видавати жіночий журнал, де б друкувалися не тільки художні твори, а й наукові статті про роль жінки у суспільстві.

У 1889 р. у Львові, за редакцією Олени Пчілки та Наталії Кобринської, виходить у світ альманах «Перший вінок», котрий став предтечею часописів, які редагували і видавали самі жінки. В альманасі повно і всебічно викладено міркування про становище жінки у тогочасному суспільстві, про завдання емансипаційного руху жінок в контексті українського культурно-громадського життя. При створенні альманаху, до праці були залучені найкращі творчі жіночі сили як Наддніпрянської України, так і Галичини. Альманах налічував 17 авторів: Олена Пчілка, Леся Українка, Дніпрова Чайка, Людмила Старицька, Уляна Кравченко, Анна Павлик, Олеся Бажанська, Ганна

Барвінок, Олена Грицай, Софія Окуневська, Климентина Попович, Михайлина Рошкевич, Ольга Франко, Ісидора Навроцька, Ольга Левицька, Юлія Шнайдер.

Саме у цьому альманасі вміщено програмі для українського фемінізму статті Н. Кобринської: «Про рух жіночий в новітніх часах», «Руське жіноцтво в Галичині в наших часах», «Замужня жінка середньої верстви», «Про первісну ціль Товариства руських жінок в Станіславові», в яких авторка описує риси української жінки та пояснює, що визволення жінки – це її участь у політичному і культурному житті.

Іван Франко назвав альманах одним з найкращих і найбагатших змістом та оцінив як доказ, «що національне почуття будиться вже в самім ядрі українського народу, доходить до тих кругів, де воно звичайно доходить найпізніше і найтяжче. Відтепер можна було надіятися кращого, швидшого росту нашого розвою – і ся надія, незважаючи на всі переміни констеляцій, не звела».

Громадянська активність Наталії не спиняється на цьому: пізніше вона подає до Галицького сейму офіційні петиції щодо жінок, щоб вони мали можливість навчатися в університетах та гімназіях і закликає жінок закладати товариства з метою організації по селах дитячих садочків та їдалень, що полегшило б труд жінки матері.

Цій жінці уже на роду було написано стати емансипанткою. Цю славу і улюблену письменницю українського народу, феноменальну жінку у світовій культурі, можна охарактеризувати тим, що вона була іншою, не схожою на своїх сучасниць і що наважилася піти на розрив з тим, що заважало її звільненню, її твори ставши цінним надбанням української літератури, а її культурно-громадська феміністична діяльність – добрим дороговказом для праці сучасного жіноцтва.

Література:

1. Маланчук-Рибак О., Жіночий рух на Західноукраїнських землях (кінець XIX - 30-і роки XX ст.) // Жіночі студії в Україні. Жінка в історії, Одеса, «АстроПринт», 1999.
2. Кобринська Н., Вибранні твори, Державне видавництво художньої літератури, Київ, 1958.
3. Франко І., Перед збором руського жіночого товариства в Станіславі // Перші загальні збори руського жіночого товариства в Станіславі, № 138, «Діло», 1884.
4. ***Історія української літератури. Кінець XIX - початок XX ст., за редакцією проф. О. Д. Гнідан, Київ, «Либідь», 2005.
5. <https://dt.ua/SOCIETY/feministka.html>.
6. <https://www.youtube.com/watch?v=4jK3CFUV-KM&t=1s>.

Беатріса ПОПОВИЧ

PEN International (ПЕН-клуб) приєднався до Платформи щодо сприяння захисту журналістики і безпеки журналістів.

Відповідну угоду в Страсбурзі підписали Генеральний Секретар Ради Європи Турбйорн Ягланд і виконавчий директор організації PEN International Карлс Торнер, – повідомляє кореспондент Укрінформу.

«Я вітаю приєднання PEN International до нашої платформи. Завдяки своїй репутації та експертизі PEN International внесе значний вклад в нашу роботу по просуванню свободи ЗМІ», – заявив Ягланд.

За його словами, журналісти перебувають під загрозою у багатьох регіонах світу і, на жаль, Європа - не виняток.

«На підставі Європейської конвенції про захист прав людини свобода вираження думок є одним з основоположних прав і наш обов'язок – зробити все можливе, щоб її захищати», – заявив Ягланд на підписанні.

Дана платформа РЄ дозволяє довіреним організаціям із захисту свободи ЗМІ повідомляти Раду Європи про випадки, коли журналісти чи організації ЗМІ наражаються на небезпеку, або ж коли свобода ЗМІ перебуває під загрозою, що дає можливість швидко поширити інформацію в Раді Європи, відреагувати на неї.

Основними складовими цієї платформи є документи і повідомлення про випадки насильства і погроз по відношенню до журналістів, а також діалог з державами-членами про те, як реагувати на ці загрози.

Як нещодавно повідомили в МПІ, Україна надала на Платформу Ради Європи для захисту журналістики і безпеки журналістів 24 відповіді з 27 запитів щодо загрозливих ситуацій зі свободою слова, три - на стадії підготовки.

II-й ВИПУСК ФЕСТИВАЛЮ-КОНКУРСУ МИСТЕЦТВ «ЮНІ УКРАЇНСЬКІ ТАЛАНТИ РУМУНІЇ»

Союз українців Румунії організовує II-ий випуск Фестивалю-конкурсу «Юні українські таланти Румунії»

МЕТА ТА ОСНОВНІ ЗАВДАННЯ ФЕСТИВАЛЮ-КОНКУРСУ:

- Відродження, збереження і розвиток української культури в Румунії.
- Виявлення юних талантів, встановлення творчих контактів між учасниками, обмін досвідом.
- Створення умов для підтримки та розвитку дитячої та юнацької творчості.

ВІКОВІ КАТЕГОРІЇ:

- I категорія – 6-9 років / 0-4 класи;
- II категорія – 10-13 років / 5-8 класи;
- III категорія – 14-17 років / 9-12 класи;
- IV категорія – 18-30 років / студенти та українська молодь Румунії.

НОМІНАЦІЇ:

Література:

1. поезія (2-4 поезії);
2. коротка проза (2-4 сторінки);
3. есе (2-4 сторінки).

Тексти на конкурс подаються на аркушах формату А4, надруковані шрифтом Times New Roman розміром 14 пунктів з міжрядковим інтервалом 1,5 пункти. Розмір віршованого тексту повинен бути не більше однієї сторінки.

Живопис:

1. Класичний живопис: пейзаж, портрет, натюр-морт, акварельний живопис, жанрова картина, езотерика, естетика ню (оголена натура), анімалістика, архітектурний живопис (2-4 роботи).
2. Експериментальний живопис: пейзаж, портрет, натюрморт, акварельний живопис, жанрова картина, езотерика, естетика ню (оголена натура), анімалістика, архітектурний живопис (2-4 роботи).
3. Графіка (2-4 роботи).

Всі роботи повинні мати етикетку-опис: прізвище, ім'я автора (співавтора); назва твору; техніка створення; розмір (висота х ширина); дата створення.

Музика

1. Солісти, дуети: естрадний вокал; народний вокал; академічний вокал; джазовий вокал.
2. Інструментальна музика: скрипка, віолончель, баян, акордеон, гітара, фортепіано, духові інструменти.
3. Оригінальне мистецтво: художнє читання, естрадні мініатюри і т. ін.

Перевага віддається майстрам української літератури (проза, поезія, уривки з вистав).

Для участі записи подаються на цифрових носіях (USB флеш-накопичувачі, CD-диски), чи висилаються в електронному форматі. Цифрові носії повинні містити тільки 2 конкурсних треки, обов'язково української пісні чи інструментальної музики.

Просимо всіх бажаючих взяти участь у конкурсі, надсилати ори-

гінали чи копії робіт з поміткою «Pentru concurs» на адресу: Uniunea Ucrainenilor din România, str. Radu Popescu nr. 15, sect 1, București, а також і в електронному вигляді (e-mail: trona2007@gmail.com), до 1 березня 2018 р.

НАГОРОДЖЕННЯ:

Найвища нагорода – Кубок Гран-прі фестивалю, диплом Гран-прі фестивалю та грошова премія.

Перші місця будуть нагороджені Іменними кубками фестивалю, дипломами та грошовими преміями.

Другі та Треті місця будуть нагороджені дипломами та медалями фестивалю і грошовими преміями.

Усі учасники отримають грамоту за участь у фестивалі та 3 книги, видані Союзом українців Румунії.

Конкурсні твори оцінює журі (письменники, художники, артисти, діячі культури і

мистецтв) за 10-бальною шкалою, на основі результатів голосування журі складається рейтинг і розподіляються місця в кожній номінації, а також по вікових категоріях.

Остаточний склад журі затверджується Комісією з питань культури Союзу українців Румунії за 10 днів до початку Фестивалю-конкурсу.

Рішення журі оформляються у вигляді протоколу, є остаточними і оскарженню не підлягають.

Переможці конкурсу беруть участь у гала-концерті.

Питання з проведення фестивалю-конкурсу надсилайте на адресу trona2007@gmail.com

Телефони оргкомітету 021 222 07 37; 072 505 72 51 (контактна особа – Михайло Гафія Трайста).

ЗАКАРПАТЦІ – В ТІМІСЬКОМУ ПОВІТІ

26 -27 жовтня 2017 р. в повіті Сату-Маре (в м. Тешнад) відбувся VIII-ий Міжнародний симпозіум «Румунсько-українські відносини. Історія і сучасність». З такої нагоди делегація українців із Закарпаття, які були запрошені на симпозіум, після його закінчення загостили на два дні у повіт Тіміш, щоб побачити і познайомитись з родинами, які переселились уже дуже давно до Банату. Таким чином, голова Тіміської організації СУР Юрій Глеба, члени комітету та інші члени СУР радісно прийняли гостей, разом відвідали Українську хату в м. Тімішоара і все, що існує коло хати: православна церква, і стара, і нова, яка ще не готова. В складі делегації п. етнограф Михайло Бурішин і заступник Міжгірської ради п. Василь Міщанин, п.

Василь Галас з дружиною були раді побачити наш край, хоча й так коротко, де проживають українці-переселенці. Правда, п. Михайла Бурішина дуже цікавило побачити родину свого дідуся та інших з коріння родини, і того ж самого дня вони прибули і в місто Лугож. Спочатку – до українського осередку, до сурівської домівки, де тепло зустрічали гостей голова Лугозької організації СУР Іван Ковач та члени комітету. Пройшла гарна розмова, були й пропонування на співпрацю, бо нас єднає одна й та ж сама мова, одна пісня, ті ж самі звичаї, традиції. Але час швидко минав, бо дехто спішив до родини в село Гусарка (Pădureni) з п. Тіміш, опісля в село Копашиль з Караш-

Северіну, в місто Карансебеш, бо і там є родина... День короткий, час швидко минав, бо треба було поспішати до Тімішоари, другого дня знову пускатися в дорогу, перейти кордон й добитися до рідного краю, до Закарпаття.

Ми попрощалися з думкою на те, що дні не кінчаються й надіючись на нову зустріч. Наші гості пообіцяли наступного року в період канікул знову бути гостями в родині і нашій Тіміській організації Союзу українців Румунії.

Анна БЕРЕГІЙ

ВІДІЙШОВ У ВІЧНІСТЬ НА 77-ОМУ РОЦІ ЖИТТЯ ЩИРИЙ УКРАЇНЕЦЬ ВАСИЛЬ СОПКО

Українці Баямарської організації Союзу українців Румунії отримали сумну вістку: в неділю 19 листопада ц.р. відійшов у вічність щирий українець, лікар по фаху Василь Сопко.

Василь Сопко народився 4-го лютого 1940 року в селі Зоріле Карашсеверінського повіту в багатодітній селянській сім'ї, яка прибула до Банату 1906 року. Закінчив початкову школу (4 класи) в рідному селі, а гімназію в Копашилі, де мав знаменитого професора Івана Лібера. Середню школу закінчив в Українському лицейі міста Сігет. Працював учителем у селі Ремети Марамороського повіту кілька років. Опісля поступив до Медичного факультету в Клузі.

Після факультету працював у селі Сомеш Уйляк, що на Мараморощині. З Мараморощини переселився до міста Бістріци, де займав різні посади в лікарській галузі. Певний період був директором Бистрицяньської Поліклініки, а в останні роки перед виходом на пенсію був директором медичної технічної школи.

Маючи брата Федора на Мараморощині, який був деякий час головою Баямарської організації СУР, прийжджав до нас на свята. Ми три разом – я, Василь та Федір здійснили прогулянку в Україну – на Закарпаття, – де відвідали родину Сопків у районі Міжгір'я в селі Волове і там з великою радістю нас прийняв голова села.

На жаль, коли я пишу цю статтю – 21-11-2017 р. – славного українця Василя Сопка сім'я – жінка Сільвія та їх син – разом з родиною відправляють його в останню дорогу до вічності, де не існує ні біль, ні жаль.

Цим шляхом передаємо щирі співчуття засмученій сім'ї й родині. За його добру душу і за все те, що він здійснив у житті для української спільноти завдячуємо і йому.

Незабуття і вічна вдячність, Василю Сопку!
Хай земля буде йому пухом!

З глибокою повагою
Степан БУЧУТА,
почесний голова СУР

Національна нарада викладачів з освіти для української меншини

12 -14 жовтня 2017 року, Комісія з питань освіти Союзу українців Румунії спільно з Міністерством національного виховання, Департаментом для меншин та Університетом ім. Бабеша-Бойоя м. Клуж-Напока організували Національну нараду викладачів з освіти для української меншини. Організатори в особах Ельвіри Кодрі, радника в Міністерстві національного виховання та голови Комісії з питань освіти Союзу українців Румунії, Міхаєли Гербіль з університету «Бабеш-Бойой», Клуж-Напока, та Івана Гербіля з університету «Бабеш-Бойой», Клуж-Напока, тим часом і голова Союзу українців Румунії - Філія Клуж, займалися розповсюдженням інформації, складанням списків учасників і підготовкою інформаційних матеріалів, забезпеченням залів для роботи викладачів, а Союз українців Румунії фінансово підтримав цю акцію, забезпечуючи для всіх учасників транспорт, проживання та харчування під час проведення акції, винагороди викладачів-тренерів, папки, авторучки та свідоцтва про участь для всіх учасників.

Списки зарахування учасників були відправлені до директорів шкіл та шкільних інспекторів без поправки щодо зобов'язання про участь, так що присутність понад 100 вчителів продиктована лише їхнім бажанням бути поінформованими про нові правила в галузі освіти для меншин, бажанням обмінятися найкращими практиками і необхідністю пошуку життєздатних рішень актуальних проблем, що стоять перед класом, школою, шкільним інспекторатом та міністерством.

Серед учасників були:

1. Шкільні інспектори з української мови повітів Марамуреш, Сучава та Тіміш;
2. Виховательки, вчителі та директори шкіл та

українських відділів у повітах: Марамуреш, Сучава, Тіміш, Арад, Караш-Северін, Ботошани та Сату-Маре;

3. Вчителі української мови, музики та релігії - Український Православний Култ з повітів: Марамуреш, Сучава, Тіміш, Арад, Караш-Северін, Ботошани та Сату-Маре.

Нас обрадувала присутність запрошених гостей, які в своїх промовах коротко розповіли про систему освіти для меншин, уточнили сучасні проблеми, з якими стикаються учні та їх вчителі, але вони також висвітлили і заслуги української освіти в Румунії, такі, як результати, отримані на національних олімпіадах та в конкурсах, створення нових груп та класів з викладанням рідною українською мовою, якість та кількість позакласних заходів, розробка нових навчальних програм українською мовою і, найголовніше,

Світовий Конгрес Українців

Ukrainian World Congress

20 жовтня 2017 р.

Шановному пану Миколі Мирославу Петрецькому
Голові Союзу українців Румунії
Шановній Дирекції, педагогічному, учнівському та батьківському колективам
Українського ліцею ім. Тараса Шевченка в м. Сігеу Мармації
uwr.secretariat@gmail.com

Шановний пане Голово!

Шановна Дирекціє, члени педагогічного, учнівського та батьківського колективів
Українського ліцею ім. Тараса Шевченка в м. Сігеу Мармації!

Світовий Конгрес Українців щиро вітає Вас з 20-літтям відновлення Українського ліцею ім. Тараса Шевченка - одного з важливих освітніх закладів з українською мовою навчання в Румунії.

Україномовна освіта в діаспорі є невід'ємною частиною навчально-виховного процесу та виконує дуже важливу функцію у формуванні національної свідомості молодого покоління. Тому відродження Вашого ліцею в 1997 р. стало важливою подією як для української громадськості Румунії, так і для всієї української діаспори. Нам дуже приємно, що на сьогодні Український ліцей ім. Тараса Шевченка став добре знайомим освітнім центром та місцем плекання української мови, культури і традицій нашого народу.

У цей святковий день Світовий Конгрес Українців висловлює свою подяку всім, хто долучився до відновлення, подальшої розбудови та опіки над Українським ліцеєм ім. Тараса Шевченка, а зокрема своїй складовій організації - Союзу українців Румунії на чолі з паном Миколою Мирославом Петрецьким.

Світовий Конгрес Українців бажає Вашому ліцею подальших великих успіхів, а Дирекції, учнівському та батьківському колективам - міцного здоров'я, сили і натхнення, щоб і далі з гідністю нести високе звання Українського ліцею ім. Тараса Шевченка.

З повагою,

СВІТОВИЙ КОНГРЕС УКРАЇНЦІВ

Евген Чолій
Президент

Світовий Конгрес Українців (СКУ) є міжнародною координаційною надбудовою українських громад у діаспорі, що представляє інтереси понад 20 мільйонів українців. СКУ має мережу складових організацій та зв'язків з українцями у 53 країнах. Заснований у 1967 р., СКУ в 2003 р. був визнаний Економічною та соціальною радою Організації Об'єднаних Націй як неурядова організація зі спеціальним консультативним статусом.

розробка п'яти допоміжних посібників з української мови та літератури для I-V класів, які уже знаходяться у видавництві і чекають лише угоди відповідних органів, щоб вийти до друку, посібників, які будуть надруковані за фінансову підтримку Союзу українців Румунії.

Серед гостей були:

- пан Микола-Мирослав Петрецький, голова Союзу українців Румунії та депутат Парламенту Румунії;
- пан Дорін Йоан Кіра, Конф. Д-р Клузького Університету Бабеш-Бойой;
- пан Гораціу Каталано, Конф. Доктор Клузького Університету Бабеш-Бойой, Факультет психології та педагогічних наук, Департамент педагогічних наук;
- пан Крістіан Стан, Проф. Доктор Клузького Університету Бабеш-Бойой, Факультет психології та педагогічних наук, Департамент педагогічних наук;
- пан Мирослав Петрецький, голова Союзу українців Румунії - Філія Марамуреш;
- пані Люба Ірина Горват, голова Союзу українців Румунії - Філія Сату Маре, генеральний секретар Союзу українців Румунії;
- пан Володимир Антофійчук, Сучавський Університет Штефан чел Маре;
- пані Анамарія Гаврил, Сучавський Університет Штефан чел Маре;
- пан Роман Петрашук, Бухарестський Університет.

Дія відбулася за строго встановленої та дотриманої програми. Учасники прибули ввечері в четвер, 12 жовтня 2017 року, і були розміщені в готелі Бельведере, Клуж-Напока. П'ятниця, 13 жовтня, розпочалася з пленарного засідання в залі Михай Емінеску, Університет Бабеш-Бойой, де організатори привітали гостей і учасників та побажали всім плідної праці. Після короткої перерви для кави, необхідної для соціалізації учасників, розпочалася справжня діяльність, підготовлена радником в Міністерстві національного виховання, в рамках якої висвітлювалися та обговорювалися питання, що стосуються освіти мовами меншин загалом та освіти українською мовою зокрема.

(Далі буде)

Ельвіра КОДРЯ

TORONTO - KYIV - BRUSSELS

Head Office: 145 Evans Avenue, Suite 207, Toronto, Ontario M8Z 5X8 Canada

Tel: 416.323.3020 Fax: 416.323.3250

E-mail: uwc@ukrainianworldcongress.org Website: www.ukrainianworldcongress.org

◆ Е Ж О Р І Ж К А Д Л Я Д І Ж Е Ч ◆

20 ЛИСТОПАДА – ВСЕСВІТНІЙ ДЕНЬ ДИТИНИ

В цей день діти всієї земної кулі відзначають свято на їхню честь, як дня світового братерства і взаєморозуміння дітей.

Це свято прийняла Генеральна Асамблея ООН в 1954 р., щоб звернути увагу дорослих до проблем, з якими стикаються діти в нинішній день.

Діти – найбільш вразлива частина суспільства, найбільш гостро переживають наслідки проблем суспільства: криза сім'ї, бідність, виростання в сім'ях, які подалися на заробітки, залишивши їх напризволяще, самотніми.

В цей день - Всесвітній День Дитини - вітаємо всіх дітей цієї планети. Бажаємо радості, щасливої долі, миру на Землі!

ПРИТЧА ПРО ДРУЖБУ

Було собі два друзі. І дуже міцною була їх дружба. Якогось моменту друзі посперечались, і один з них дав ляпаса іншому. Останній, відчуваючи біль, але нічого не кажучи, написав написку: «Сьогодні мій найкращий друг дав мені ляпаса».

Вони продовжували йти, і знайшли оазис, в якому вони вирішили скупатися. Той, який отримав ляпаса, ледь не потонув, але друг врятував його. Отямившись, він почав писати на камені: «Сьогодні мій найкращий друг врятував мені життя».

Той, який дав ляпаса, а потім врятував життя, запитав його: – Коли я тебе образив, ти написав на піску, а тепер ти вибиваєш на камені. Чому?

Друг відповів:

– Коли хтось нас ображає, ми маємо написати про це на піску, щоб вітри могли стерти напис. Але коли хтось робить щось добре, ми повинні викарбувати це на камені, щоб жоден вітер не зміг стерти такі слова.

Давайте будемо вчитися писати образи на піску і гравірувати радощі на камені.

9 листопада

**ДЕНЬ КНИГИ
РЕКОРДІВ ГІННЕСА**

Книгу рекордів створив британський інженер і власник пивоварні Х'ю Бівер. У листопаді 1951 року він відправився з друзями на полювання. Увечері в барі між чоловіками зав'язалася суперечка: яка з диких птахів найшвидша?

Чоловіки переглянули кілька різних довідників, але відповіді не знайшли. Тоді Бівер вирішив створити книгу, в якій будуть зібрані всі рекорди. Назвав він її на честь своєї пивоварні. В даний час Книга рекордів Гіннеса є книгою з найбільшим тиражем із усіх, захищених авторським правом.

**Все ми чуємо: в них голуба кров.
А звідки це походить?**

Іспанська королівська сім'я і дворянство пишалися тим, що, на відміну від простого народу, вони ведуть свій родовід від вест-готів і ніколи не змішувалися з маврами, які проникли до Іспанії з Африки. На відміну від смуглошкірих простолюдин, на їх білій шкірі виділялися сині вени, і тому вони гордо називали себе «блакитною кров'ю». Звідси цей вираз для позначення аристократії проник у багато європейських мов.

**К. КОРОЛЬ
РІДНА МОВА**

Разом із щастям і журбою
Зеленим листом шелестить,
У небі ясним над водою
Нам рідна мова мерехтить.
Це символ мудрості твоєї,
Моя Україно. Він горить!
Тож мови рідної своєї
Не відцурайтесь ні на мить!

**Валентина КАМЕНЧУК
МОВУ РІДНУ, СЛОВО РІДНЕ**

Мову рідну, слово рідне
Має, дітки, кожний в світі.
З деревом говорить вітер,
З квіткою говорить квітка.
З пташкою щебече пташка,
Тиха річечка – з озерцем.
Мову знати цю неважко,
Коли хоче того серце.

◆ С Ж О Р І Ж К А Д Л Я Д І Ж Е Ч ◆

9 ЛИСТОПАДА – ДЕНЬ УКРАЇНСЬКОЇ ПИСЕМНОСТІ ТА МОВИ

Свято рідної української писемності та мови було встановлено Указом президента України 1997 р. В цей день вишановується Преподобний Нестор-літописець (близько 1050-1114 рр.), якого вважається прабатьком української писемної мови. Йому завдячуємо «Повість минулих літ» та «Життя святих».

Всі ми, народжені в українських родинах, повинні любити, шанувати, розмовляти, гордитись своєю рідною українською мовою!

Не говори про УКРАЇНСЬКУ МОВУ, говори УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ! Цього буде досить.

Цікавинки

КРИЛАТІ ПАСТУХИ

У нас людині допомагають пасти худобу домашні собаки. А от у деяких африканських країнах вдаються до послуг крилатих помічників – журавлів. Вони пасуть цілі череди корів. Відлучиться якась худобина – крилатий пастух одразу знайде

їй прижене її до гурту.

ЧУДОДІЙНА «КОРОВА»

Сир, як відомо, робиться з молока. Молоко дають кози, вівці, корови... А от у Південній Америці зустрічаються просто-

таки чудесні «корови» – зелені, гіллясті, листаті. Дерево – та й годі! З соку цього дерева, – білого, смачного на молоко, – роблять сир!

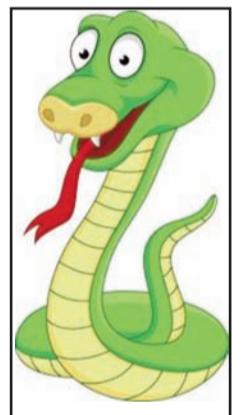
Добувають молоко дуже просто: просвердлюють дірку в корі, втикають трубочку, і воно само капає у «дійницю».

ЗМІЯ-СТОРОЖ

До крамниці, де немає жодної людини, крадеться злодій. І раптом йому щось обплутує ноги, не дає й кроку ступити. Змія! Якщо на крик переляканого злодія ніхто не прибіжить, то він може й згинути.

Часто послугами змій-сторожів користуються в Сідней, Австралії. Тільки за послуги платять не змії, а її господареві-дресувальнику.

Чи знаєте ви, що:

◆ Питання походження слов'янської писемності залишається досі остаточно не з'ясованим. Але однозначно визнано факт її існування ще до Хрещення Русі. Про це маємо декілька свідчень у стародавніх літописах.

У «Житті» слов'янського просвітника Кирила зберігся переказ, що він бачив у 860 р. в кримському Херсонесі (Корсуні) книги, написані «руськими письменами». Ці ж «руські письмена» згадують й арабські письменники X століття. В історичних джерелах зустрічається також повідомлення про те, що руська писемність, нарівні з старосврейською, розповсюджувалася в Хазарії. Важливим свідченням того, що писемність була відома в Київській Русі ще до хрещення, стала знайдена в 1949 р. в одному зі смоленських курганів глиняна посудина середини X ст. з давньоруським написом «гороухща» (гірчиця).

КМІТЛИВІ ДІТИ

- Діти, ложку золоту

Я поклав у кислоту.

Поясніть, Якщо хто зна,

Чи розчиниться вона?

Всі гукнули хором:

- Ні-і-і!

- А чому?

Скажіть мені.

- Бо інакше Ложку ту Ви б не клали в кислоту!

ОСІННЄ СВЯТО В ЛУГОЗЬКОМУ УКРАЇНСЬКОМУ ДИТСАДКУ

Між іншими заходами, які відбуваються в таку чарівну пору, як осінь, котра приносить і дарує нам багато користі для харчування, для життя, є і осінні свята. І так, 26-го жовтня ц.р. дошкільнята українського дитячого садочку м. Лугожу, як і кожного року, святкували таке гарне, таке цікаве свято!

Зал садочку був переповнений діточками, батьками, знайомими, був гарно прикрашений різними стовпчиками із зелено-жовтими листочками, гірляндами з осіннього листя, різними картинками, гарно виставленими овочами, фруктами, дуже гарною виставкою – живою картиною осені.

Відкрила свято п. вихователька Марія-Аделіна Бобик, приємно вітаючи всіх, а кругом виставки з осінніми продуктами сиділи діточки, уважні, одягнені по-святковому. В першій частині програми вони декламували віршики, співали пісеньки, присвячені святкованій порі, – так вони виражали почуття радості з осінніх продуктів і для таких різноманітних міфологічних кольорів.

Потім слідувала коротка сценета «Вулиця овочів». Закінчили одним танцем «Гора»: тримаючись за руки, танцювали

кругом виставки, співали після програми. Вихователька подякувала всім, розділила діткам дипломи за участь, а сюрпризом було – маленькі кошики з різними фруктами і солодощами, далі зфотографіями з малюнками. Після закінчення програми в залі дошкільнята продовжували з прогулькою в найближчий парк серед природи разом із п. вихователькою, батьками, бо сонечко ще огрівало землю і душі діточок, які раділи, гралися, бігали. Була і коротка розмова з п. вихователькою, що має мішану групу; не легко з нею працювати, та маленькі від двох роців з половиною всіх 21 діток п. Марія-Аделіна Бобик старасться здобути гарні результати, але, на великий жаль, тільки семеро (7) діточок – українці, решта від інших національностей – румунів, мадярів та інших. Вся програма на святі, розмова проводилася на румунській мові, п. вихователька підкресливши, щоб у садочку мати умови для прийняття малят на початку шкільного року. Я сама, на свій рахунок, приготувляла садок (фарбування підлоги, малювання і т.д.) й відповіла, що інша можливість не була, і зробила це все з любові до діточок, бо вихователька – штатна вихователька, яка чекає радісно всіх.

Анна БЕРЕГІЙ

Культурно-просвітницький часопис Союзу українців Румунії

РЕДАКЦІЯ: Головний редактор – Іван КОВАЧ

Редактори – Ірина ПЕТРЕЦЬКА-КОВАЧ та Роман ПЕТРАШУК

Комп'ютерний набір – Ірина ПЕТРЕЦЬКА-КОВАЧ

Техноредагування – Роман ПЕТРАШУК

Друкарня «S.C. SMART ORGANIZATION S.R.L.» Бухарест, Румунія; ISSN 1223-8988

Adresa redacției: Uniunea Ucrainenilor din România, str. Radu Popescu nr. 15,
Sector 1, București, ROMÂNIA, Tel. 0212220748, 0212220753, Fax 0212220737

E-mail: uur.vilneslovo@gmail.com

Наклад фінансований
Союзом українців Румунії

ЗАСТЕРЕЖЕННЯ

- За достовірність фактів, цитат, власних імен та інших відомостей відповідають автори підписаних матеріалів.
- Редакція може не поділяти точки зору авторів.
- Надіслані до редакції матеріали не рецензуються і не повертаються.
- Редакція залишає за собою право скорочувати і редагувати надіслані матеріали, непорушуючи їхнього основного змісту.
- З юридичної точки зору за зміст матеріалів відповідають їх автори.